

Dördüncü Bölüm

EDİNİLMİŞ MALLARA KATILMA REJİMİ TASFİYESİNE İLİŞKİN ÖRNEKLER

748. Çalışmamızın bu bölümünde, yukarıdaki bölümlerde ayrıntılı olarak ele aldığımız edinilmiş mallara katılma rejiminin ve uygulamasının daha iyi anlaşılması için örnek olaylara yer verdik. Yukarıdaki açılmalarımızda kullandığımız olaylara da sadık kalarak, olayları basitten daha karmaşık olan olaylara doğru sıraladık. Her olayın çözümünü mümkün olduğunca anlaşılır kılmak için, tablolar kullandık. Kullanılan kısaltmalar: Edinilmiş Malları (EM), Kişisel Malları (KM), Değer Artış Payı (DAP), Değer Artış Payı Hissesi (DAPh), Denkleştirme Alacağı (DAIc), Artık Değer (ArtD), Artık Değere Katılma Alacağı (KAIc).

Olay -1

Keriman ve Emin boşanırlar: Keriman'ın edinilmiş malı yoktur ve tasfiyede çeyiz olarak getirdiği kişisel mallarını geri alır. Emin'in bankada maaşından biriktirdiği 5.000.-TL, 10.000 TL değerinde bir otomobili ve babasından miras kalan 100.000 TL değerinde dairesi vardır.

Malvarlıkları/Artık Değer Hesabı	Emin		Keriman		Açıklama
	EM	KM	EM	KM	
Para	5.000.-				TMK 219
Otomobil	10.000.-				TMK 219
Daire		100.000.-			TMK 220/I, 1
TOPLAM	15.000.-	100.000.-			TMK 231
ARTIK DEĞER (ArtD)	15.000.-		0		TMK 231
KATILMA ALACAĞI HESABI	$0 \times \frac{1}{2} = 0$		$15.000.- \times \frac{1}{2} = 7.500.-$		TMK 236
KATILMA ALACAĞI (KAIc)			7.500.-		Tasfiye Sonunda Keriman'ın Emin'den talep edebileceği 7.500.- TL katılma alacağı vardır

Malvarlıkları/Artık Değer Hesabı	Emin		Keriman		Açıklama
	EM	KM	EM	KM	
Para	100.000.-				TMK 219
Borç			- 60.000.-		TMK 230/II
TOPLAM	100.000.-		0.00		TMK 231/II
ARTIK DEĞER (ArtD)	100.000.-		0.00.-		TMK 231, 231/II
KATILMA ALACAĞI HESABI	$0.00.- \times \frac{1}{2} = 0.00.-$		$100.000.- \times \frac{1}{2} = 50.000.-$		Keriman'ın artık değeri yoktur hatta borcu söz konusudur. Bu halde değer azalması dikkate alınmayacaktır. TMK 231/II, 236
KATILMA ALACAĞI (KAİc)	0		50.000.-		Tasfiye Sonunda Alacaklar takas edilir ve Emin'in Keriman'dan talep edebileceği 50.000.- TL katılma alacağı vardır

Olay -4

Keriman ve Emin on yıldır evli olup aralarında edinilmiş mallara katılma rejimi geçerlidir. Keriman'a 2003 yılında 80.000 TL değerinde bir daireyi satın alır. Emin bir karşılık almadan yazlık için, kişisel mal grubundan 20.000 TL masraf yapar. Keriman ve Emin 2005 yılında boşanırlar.

Emin malvarlığının Aktifleri: Bankada birikmiş 100.000 TL, Banka kredisi ile satın aldığı 20.000 TL değerinde otomobili, 50.000 TL değerinde olup henüz tamamlanmamış bir kooperatif dairesi vardır. **Pasifleri:** Otomobil için kullandığı kredinin kalan borcu 10.000.- TL ve Kooperatife olan 5.000 - TL'dir.

Keriman'ın malvarlığını Aktifleri: Bankada birikmiş 50.000 TL, 100.000.- TL değerinde daire, 5000 TL değerinde otomobil, 5000 TL değerinde Plazma TV, 1500 TL değerinde Çamaşır makinesi, 1500 TL değerinde Buzdolabı. **Pasifleri:** Kredi Borcu 1.000.- TL, Emin'in DAP alacağı 20.000.-.

Keriman'ın Artık Değer Hesabı ve Emin'in Artık Değere Katılma Alacağı

Malvarlıklar/Artık Değer Hesabı	Edinilmiş Mal Grubu		Kişisel Mal Grubu		Açıklama
	Aktif	Pasif	Aktif	Pasif	
Para	50.000.-				TMK 219
Dairesi	100.000.-				TMK 219, 222/III Tercih İlkesi*
Otomobil	5.000.-				
Plazma TV	5.000.-				TMK 230/II
Buzdolabı	1.500.-				TMK 230/II
Çamaşır makinesi	1.500.-				TMK 227/I DAP alacağı (100.000.- x 1/5 = 20.000.-)
Daireye ait DAP borcu		20.000.-			
Kredi Borcu		1.000.-			
TOPLAM	168.000.-	21.000.-			
ARTIK DEĞER	147.000.-				TMK 231 (168.000 - 21.000= 147.000.-) Artık Değerdir. Kişisel mal gruba ait değerler tasfiyede dikkate alınmaz.
EMİN'İN KATILMA ALACAĞI	73.5000.-				Emin'in Artık değer alacağı Keriman'ın Artık Değerinin yarısıdır (147.000.- x ½ = 73.5000).

* Kredi kullanarak edinilen şeylerde, elden bir mal grubuna ait bir şey çıkmadığından ikame ilkesi gündeme gelmez. Bu halde edinilen şey kişisel mal değilse, tercih ilkesi nedeniyle o mal edinilmiş mal grubuna ait olacaktır.

Emin'in Artık Değer Hesabı ve Keriman'ın Artık Değere Katılma Alacağı

Malvarlıkları	Edinilmiş Mal Grubu		Kişisel Mal Grubu		Açıklama
	Aktif	Pasif	Aktif	Pasif	
Para	50.000.-				TMK 219
Otomobil	5.000.-				TMK 219, 222/III Tercih İlkesi. *
Daire	100.000.-				TMK 219, 222/III Tercih İlkesi*
Daire Borcu		20.000			TMK 230/II
			20.000.-		TMK 227/I DAP alacağı (100.000.- x 1/5 = 20.000.-)
TOPLAM	170.000.-	60.000.-	20.000.-		
ARTIK DEĞER	110.000.-				TMK 231 (170.000 - 60.000= 110.000.-) Artık Değerdir. Kişisel mal gruba ait değerler tasfiyede dikkate alınmaz.
KERİMAN'IN KATILMA ALACAĞI	55.000.-				Keriman'ın Artık değer alacağı Emin'in Artık Değerinin yarısıdır (110.000.- x ½ = 55.000).

Sonuç: Tasfiye sonunda ortaya çıkan artık değer alacakları takas edilir (TMK 236). Emin'in 73.500- TL Keriman'ın da 55.000 TL alacağı vardır, Takas sonucunda Emin'in 18.500.- TL katılma alacağı mevcuttur. Emin ayrıca 227/I gereği Keriman'dan 20.000 TL değer artış payı alacağı söz konusudur.

Olay -5

Keriman ile Emin 1998 yılında evlenirler. Bu tarih itibariyle, Emin'in maaşından arttırdığı 20.000.-TL bankada birikmiş parası vardır. Keriman ise, mesleki eğitimini bu tarihte henüz tamamlamış olup, birikmiş bir parası yoktur. 2002 yılına kadar Emin 20.000.- TL daha biriktirir. 2002 yılında yaptıkları mal rejimi sözleşmesi ile edinilmiş mallara katılma rejiminin evlilik tarihinden itibaren aralarında geçerli olacağına karar verirler. Mal rejimi sözleşmesinde başka bir düzenleme yer almaz. 2004'de Emin'in anne ve babası ölür, Emin'e mirastan bir ev düşer. Aile bu eve taşınır. 2005'te Keriman'ın anne ve babası ölür, Keriman'a mirastan 100.000 TL düşer. Keriman bu para ile tahvil alır. 2007 yılında Emin, bir trafik kazasında ölür ve geride Keriman ve iki çocuğu kalır.

Emin'in ölümünde aşağıdaki malvarlığı değerleri mevcuttur:

Emin'e ait Ev: 600.000.- TL, - 420.000.- TL (bu ev ile ilgili ipotekli borç) = 180.000.- TL

Emin'in bankadaki parası: 20.000.- TL (evlenmeden önce) ve 20.000.- TL (evlilik süresince)

Keriman'ın maaş hesabında birikmiş parası: 60.000.- TL

Keriman'a ait tahviller: 100.000.- TL

Toplam: 380.000 TL

Emin'in Malvarlıkları	Edinilmiş Mal Grubu		Kişisel Mal Grubu		Sonuç ve Açıklama
	Aktif	Pasif	Aktif	Pasif	
Para	20.000.-		20.000.-		TMK 219/II, 1 - 220/2
Ev			600.000.-	420.000.-	TMK 220/2
TOPLAM	20.000.-		200.000		220.000
ARTIK DEĞER	20.000.-				20.000.- Artık değer Emin'in edinilmiş mallarından oluşur.
KERİMAN'ın KATILMA ALACAĞI					10.000.- Emin'in artık değerinin (20.000 x ½) yarısı.

Keriman'ın Malvarlıkları	Edinilmiş Mal Grubu		Kişisel Mal Grubu		Sonuç ve Açıklama
	Aktif	Pasif	Aktif	Pasif	
Tahvil			100.000.-		TMK 220/2
Para	60.000.-				TMK 219/2, 1 Maaş hesabında biriken para
TOPLAM	60.000.-		100.000		160.000
ARTIK DEĞER	60.000.-				60.000.- Artık değer Keriman'ın edinilmiş mallarından oluşur.
EMİN'in KATILMA ALACAĞI	30.000.-				30.000.- Keriman'ın artık değerinin (60.000 x ½) yarısı.

Emin'in Terekesi			Sonuç ve Açıklama
	Aktif	Pasif	
Para	40.000.- (20.000.- + 20.000.-)	10.000.-	Evlilik öncesi (KM) ve sonrası ölünceye kadar biriktirdiği para (EM). Bu paradan Keriman'ın artık değer alacağı olan miktar (10.000.-) düşülecektir. Diğer bir ifadeyle, Emin'in kişisel malı (20.000)+ kendi artık değerinin yarısı (10.000.-) terekesini oluşturacaktır.
Ev	600.000.-	420.000.-	180.000.-
Keriman'ın Artık Değerinin Yarısı	30.000.-		30.000.- Emin'in artık değer alacağıdır.
TOPLAM	670.000.-	430.000.-	240.000.- Emin'in miras hükümlerine göre paylaşılacak terekesidir.